

**Maahanmuuttovirasto
Migrationsverket
Finnish Immigration Service**

Paktin tuomat keskeiset muutokset vastaanottotoimintaan

Yleistä muutoksista ja niiden toimeenpanosta

- **Muutokset koskevat laaja-alaisesti toimijoita:** Muutokset koskevat Maahanmuuttoviraston toimintaa, vastaanottokeskusten toimintaa ja asiakkaita/asiakkaiden toimintaa.
- **Muutokset ovat erilaisia:** Osa muutoksista on täysin uusia, osa muutoksista muuttaa jotenkin jo olemassa ollut toimintaa ja osa muutoksista ei varsinaisesti muuta mitään, mutta tuo asian tällä tavoin lain tasolle. Osa on isompia ja osa pienempiä.
- **Osa muutoksista on verrattain raskaita toimeenpanna:** Osa muutoksista vaatii huomattavaa työpanosta, resurssin käyttöä ja työvaiheita Maahanmuuttovirastolta ja vastaanottokeskuksilta.
- **Muutoksissa pitää katsoa järkevää ja tosielämässä mahdollista toteuttamistapaa, kokonaisuutta ja hakea synergiaa eri asioiden kesken:** Joitakin asioita voidaan toteuttaa yhdessä ja muuten tavalla, joka vähentää kuormitusta.
- **Muutoksissa pitää vastuuttaa ja velvoittaa asiakkaita:** Asiakkaille pitää antaa heille kuuluvia tehtäviä ja vastuita, mikä vähentää tarpeetonta työtä vastaanottokeskuksilta (esim. tunnistautuminen, tietojen ilmoittaminen). Asiakkaille myös seurauksia velvollisuuksien laiminlyönnistä.
- **Muutoksissa toimivat tietojärjestelmäratkaisut ja toimiva tiedonkulku ovat tärkeitä:** Muutosten laittamisessa toimeen tarvitaan toimivia tietojärjestelmäratkaisuja, jotka tulevat toimintaa ja joissa asioita voidaan myös tehdä.
- **Muutoksissa viranomaisten sisäinen/välinen yhteistyö on tärkeää:** Esimerkiksi Maahanmuuttoviraston sisäistä yhteistyötä tarvitaan paljon suunnittelussa, kehittämisessä, toiminnassa ja ohjauksessa.
- **Toimintaa pitää arvioida ja siihen pitää tehdä tarvittavia muutoksia jatkossa:** Toimeenpano aloitettiin kesälomakauden kynnyksellä ja muutoksia on nyt laitettu toimeen noin 3,5 kuukautta (joista kaksi ensimmäistä kuukautta ajoittui kesälomakaudelle). Tehtyjä toimintamalleja ja ohjeita pitää kehittää ja muokata.
- **Vielä on suunniteltuja käyttöönotettavia ja valmisteltavia asioita:** Esimerkiksi yhteistyötahojen kanssa valmisteltujen verkkokoulutusten käyttöönotto ja terveydenhuollon palvelujen sopimukset hyvinvointialueiden tai HUS-yhtymän kanssa.

Keskeiset muutokset (1/3)

- **Erityisten vastaanottotarpeiden arviointi:** Arviointi tehdään mahdollisimman pian ja kuitenkin viimeistään 30 pv kuluessa siitä, kun kansainvälistä suojelua tai tilapäistä suojelua koskeva asia on tullut vireille.
- **Vastaanottopalvelujen tuottamisesta sopiminen ja tuottamista koskevat vastuut:** Ostopalvelutoiminnan sopimuksen sisältö, tietojen saaminen, toiminnan tarkastaminen, vastuu ja voimavarat tarkentuivat.
- **Ohjaus ja neuvonta:** Vastaanottokeskusten tekemä ohjaus ja neuvonta vastaanottopalveluksi.
- **Ryhmäkotien ja tukiasuntoloiden toiminta:** Päivittäinen hoiva, huolenpito ja kasvatus sekä täysi ylläpito vastaanottopalveluksi.
- **Tunnistautuminen ja yhteystietojen ylläpito:** Vastaanottopalvelujen saamisen edellytyksenä on, että henkilö tunnistautuu säännöllisesti vastaanottokeskuksessa. Kansainvälistä suojelua hakevan on tunnistauduttava 2–4 kertaa kuukaudessa ja tilapäistä suojelua saavan yhden kerran kuukaudessa tietyin laissa olevien rajoituksin. Henkilöllä on velvollisuus ilmoittaa yhteystietonsa ja pitää ne ajan tasalla.
- **Vastaanottopalvelujen saaja:** kohderyhmää tiukennetaan ja selkeytetään.
- **Uusintahakijat:** Myöhemmän hakemuksen tehneiden oikeutta palveluihin tiukennetaan.
- **Vastaanottopalveluiden/asiakkuudessa olon kesto:** Henkilölle, joka täyttää edellytykset kotikuntalaissa tarkoitetun kotikunnan saamiselle, annetaan vastaanottopalveluja kuntaan siirtymisen järjestymisajan, mutta kuitenkin enintään 3 kuukautta siitä, kun edellytykset kotikuntalaissa tarkoitetun kotikunnan saamiselle täyttyvät. Kielteisen päätöksen saaneen osalta vastaanottopalvelujen kesto rajataan, enintään 60 pv tai 14 pv, siitä kun henkilöllä ei ole enää oikeutta jäädä Suomen alueelle. Palveluja voidaan jatkaa edellä mainittujen määräaikojen estämättä kohtuullinen aika poikkeuksellisen painavasta syystä.
- **Tietojen antaminen:** Tietoa annetaan uudella sisällöllä, mahdollisimman pian ja viimeistään kolmen päivän kuluessa hakemuksen tekemisestä tai hakemusta rekisteröitäessä.

Keskeiset muutokset (2/3)

- **Vastaanottokeskuksen yleinen järjestys ja turvallisuus:** Vastaanottokeskuksiin tulee uudella tavalla järjestyssääntö.
- **Vastaanottopalveluja koskevat rajoitustoimet:** Asiakkaan toiminnasta ja käytöksestä voi seurata vastaanottorahan alentaminen tai palvelujen peruuttaminen. Dublin-siirtopäätöksen saaneet, maastapoistamismenettelyn aikana yhteistyövelvoitteen laiminlyövät ja järjestyssääntöä toistuvasti rikkoneet voidaan sijoittaa vastaanottokeskukseen, jossa henkilön välttämätön toimeentulo ja huolenpito turvataan hyödykkeillä ja aterioilla.
- **Suomalaista yhteiskuntaa koskevien perustietojen antaminen:** Vastaanottokeskus järjestää kansainvälistä suojelua hakevalle ja tilapäistä suojelua saavalle kurssin, jolla annetaan perustietoja suomalaisesta yhteiskunnasta. Kurssi on 18 vuotta täyttäneelle vastaanottopalvelujen saajalle pakollinen. Luovutaan työ- ja opintotoiminnasta.
- **Tulojen ja varojen ilmoittaminen:** Kansainvälistä suojelua hakevan, tilapäistä suojelua saavan ja heidän perheenjäsentensä on annettava kaikki tiedossaan olevat vastaanottorahan ja käyttörahan myöntämiseen sekä muiden vastaanottopalvelujen antamiseen vaikuttavat välttämättömät tiedot tuloistaan ja varoistaan.
- **Vastaanottopalveluista perittävät maksut ja maksun takautuva perintä:** Otetaan käyttöön mahdollinen takautuva perintä.
- **Avustettu vapaaehtoinen paluu:** Avustuksen ja korvauksen myöntää hakemuksesta se vastaanottokeskus, jonka asiakkaaksi palaaja on rekisteröity, tai Maahanmuuttovirasto.
- **Muutokset edustajajärjestelmään:** Määräajat, tilapäinen edustaja, tarkennukset kelpoisuuteen ja tehtävään, rajoitus edustettavien määrään.

Keskeiset muutokset (3/3)

Keskeiset muutokset:

- **Vaatus asua määrätystä vastaanottokeskuksessa yleiseen järjestykseen tai menettelyllisiin seikkoihin liittyvästä syystä:** Kansainvälistä suojelua hakeva voidaan Maahanmuuttoviraston, poliisin tai rajatarkastusviranomaisen päätöksellä määrätä asumaan tietyssä vastaanottokeskuksessa sekä ilmoittautumaan siellä yhdestä neljään kertaa vuorokaudessa tai olemaan läsnä tiettyinä aikoina, jos se on tarpeen yleiseen järjestykseen liittyvien syiden taikka hakemuksen menettelyllisten seikkojen vuoksi.
- **Kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen tekeminen, rekisteröinti ja jättäminen:** Kansainvälistä suojelua koskeva hakemus tehdään poliisille, rajatarkastusviranomaiselle, Maahanmuuttovirastolle tai säilöönottotoyksikön henkilöstölle.
- **Maksuton oikeudellinen neuvonta:** Maahanmuuttovirasto antaa maksutonta oikeudellista neuvontaa kansainvälistä suojelua hakevalle. Hakija voi pyytää ja saada, laissa olevin rajoitukset, maksutonta oikeudellista neuvontaa kaikissa menettelyn vaiheissa Maahanmuuttovirastolta.
- **Monitieteinen iän arviointi:** Maahanmuuttovirasto voi pyytää monitieteistä iän arviointia varten vastaanottokeskukselta lausunnon kansainvälisen suojelun hakijan iästä. Vastaanottokeskuksen sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilökunta laatii lausunnon moniammatillisessa yhteistyössä.
- **Seulonta ulkorajoilla ja Suomen alueella:** Maahanmuuttovirasto vastaa seulottavien henkilöiden majoituksen ja aterioiden järjestämisestä, jos seulottavan henkilön seulontamajoituspaikaksi on osoitettu vastaanottokeskus. Maahanmuuttovirasto järjestää seulonta-asetuksessa tarkoitetun alustavan terveystarkastuksen. Kansainvälistä suojelua hakevan henkilön alustava terveystarkastus toteutetaan osana kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetussa laissa tarkoitettuja vastaanottopalveluja.
- **Varautuminen laajamittaiseen maahantuloon tai muihin häiriötilanteisiin:** Vastuu varautumisesta Maahanmuuttovirastolla, järjestelykeskusta koskevasta sääntelystä luovutaan.

Kiitos!

Olli Snellman

Tulosalueen johtaja

Maahanmuuttovirasto

olli.snellman@migri.fi

Maahanmuuttovirasto
Migrationsverket
Finnish Immigration Service